Rondleiding door Kwalitan 7

Vincent Peters

Kwalitan Advies

Juni 2014

Colofon

© 2014 Kwalitan Advies, Malden

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor nadere inlichtingen over Kwalitan kun je je wenden tot Dr. V.A.M. Peters Kwalitan Advies Appelternhof 24 6581 GW Malden

telefoon 024 – 3880667 e-mail: info@kwalitan.nl website: www.kwalitan.nl

Rondleiding door Kwalitan 7

Kwalitan is een databaseprogramma dat is ontwikkeld ter ondersteuning van het uitvoeren van een analyse van kwalitatief onderzoeksmateriaal. Dit soort materiaal bestaat meestal uit de transcripties van open, ongestructureerde interviews. Het programma kan daarnaast ook gebruikt worden bij de analyse van allerlei andere soorten van ongestructureerde gegevens, zoals observatie protocollen, bestaande documenten, case beschrijvingen, dagboeken en brieven, etc. Het materiaal dat je aan een analyse onderwerpt hoeft niet tot teksten beperkt te blijven: ook afbeeldingen, geluidsfragmenten en videofragmenten kunnen in Kwalitan opgenomen worden en het onderwerp van de analyse zijn.

In de kwalitatieve analyse zijn verschillende paradigma's en onderzoeksbenaderingen te onderscheiden. Daarbij kun je denken aan de gefundeerde theoriebenadering, aan de narratieve analyse, conversatieanalyse, inhoudsanalyse. Ook al is Kwalitan oorspronkelijk ontwikkeld om aan te sluiten bij (varianten van) de gefundeerde theoriebenadering, de vormen van ondersteuning die Kwalitan biedt zijn zodanig algemeen, dat Kwalitan ook in andere soorten onderzoek gebruikt kan worden.

In deze rondleiding zullen we je meenemen langs enkele van de mogelijkheden, die Kwalitan 7 te bieden heeft. In de rondleiding word je middels een aantal instructies langs de belangrijkste plaatsen van Kwalitan gevoerd.

Ter oriëntatie zijn er in deze rondleiding hier en daar schermafdrukken opgenomen. Het idee achter de rondleiding is echter dat je zelf met het programma de opdrachten uitvoert, zodat je ziet wat er dan allemaal gebeurt.

Het materiaal, waarop deze rondleiding is gebaseerd en waarmee je kunt oefenen, is ontleend aan interviews met leerlingen uit tweede en derde klassen van mavo en havo en gaat over de vraag hoe zij de school beleven.

Voor we van start kunnen gaan moeten we even een paar termen doornemen. De gegevens die geanalyseerd moeten worden, zijn opgenomen in een zogenaamd **project**. De twee interviews die in deze rondleiding worden gebruikt, zijn opgenomen in een map, dat wordt aangeduid als het **werkbestand**. Elk interview in een werkbestand wordt aangeduid als een **document** en elk document is opgesplitst in een aantal passages, ofwel **segmenten**¹.

Deze elementen zijn dus als volgt ten opzichte van elkaar geordend:

De primaire bedoeling van de kwalitatieve analyse is om de inhoud van de segmenten te karakteriseren door daar codes aan toe te kennen. Bij de meeste segmenten staan al enkele codes, zoals je straks zult zien.

Voorlopig is dit voldoende achtergrondinformatie.

Hieronder staat het reisplan voor deze rondleiding aangegeven. Verdere toelichting krijg je onderweg.

Hoe een project of werkbestand wordt aangemaakt, hoe de tekst wordt opgedeeld in segmenten en hoe je je tekst in een werkbestand krijgt valt buiten het bereik van deze rondleiding, maar dit is in wezen vrij eenvoudig te doen. Wij verwijzen je hiervoor naar de gebruikershandleiding van Kwalitan, met name de hoofdstukken 2 en 3. Tijdens de achtste etappe van deze rondleiding kijken we kort naar hoe je werkbestanden en documenten aanmaakt en daar gegevens aan toevoegt.

1

Het reisplan

Rondle	eiding door Kwalitan 7	1
0	De reisvoorbereidingen	5
1	Kwalitan starten en een project openen	7
2	Segmenten en codes	11
3	Selecties maken	17
4	Overzicht van codes en tekstfragmenten	23
5	Categorieën, bomen en tabellen	29
6	Memo's	39
7	Werken met woorden	41
8	Nogmaals werkbestanden, documenten en segmenten	49
9	We hopen dat je genoten hebt	53

0 De reisvoorbereidingen

Indien Kwalitan nog niet geïnstalleerd is op je computer moet je dat eerst doen.

Een demonstratieversie van Kwalitan kun je downloaden via de website www.kwalitan.nl, kies dan het tabblad 'Downloads'. Maar je kunt deze rondleiding ook volgen met een andere versie van Kwalitan 7 waarover je beschikt.

Enkele punten moeten we nog even doornemen voor we daadwerkelijk van start kunnen gaan:

- De projecten die in deze rondleiding worden gebruikt staan in de map '[gebruiker]\Mijn Documenten\Kwalitan\demo'.
- De programmabestanden staan in de map 'C:\Programma Files (x86)\Kwalitan'². Deze map duiden we aan als de programma map. Als het goed is hoef je daar nooit te komen.
- Tijdens de uitvoering van alle programmaonderdelen van Kwalitan, kun je een zogenaamd snelmenu opvragen, waarin de functies die binnen het programmaonderdeel gelden, staan vermeld.
   Dit snelmenu kun je oproepen door op de rechter muisknop te klikken.
- Meer gedetailleerde informatie over de programmaonderdelen kun je verkrijgen door functietoets <f1> in te drukken, of door op de knop in de taakbalk te klikken. Er verschijnt dan een helpscherm, dat je een nadere toelichting geeft op het programmaonderdeel en de mogelijkheden die je hebt.
- In een aantal schermen zul je het volgende symbool aantreffen ³. Als je met de cursor over dit symbool gaat, verschijnt er een aanvullende instructie of toelichting. Haal je de cursor weer van dit symbool af, dan verdwijnt deze hulp weer.

² Afhankelijk van welke versie van Kwalitan je gebruikt, kan aan de naam van de map een letter of cijfer zijn toegevoegd.

Deze rondleiding omvat acht etappes. Het is niet noodzakelijk om die in één keer allemaal achter elkaar te volgen; je kunt de rondleiding na elke etappe onderbreken.
 Je stopt Kwalitan via de functie 'PROJECT | EINDE KWALITAN'. Kwalitan slaat dan de instellingen op en zal de volgende keer vanzelf het project openen.

Dan is nu alles gezegd en gedaan om de reis een aanvang te laten nemen!

1

Kwalitan starten en een project openen

Om de rondleiding te beginnen moet je eerst het programma Kwalitan starten:

- open het Startmenu op de Windows taakbalk
- kies voor 'Programma's' en
- daarbinnen voor de map 'Kwalitan_7' (of 'Kwalitan 7 demo')
- als je dan vervolgens op 'Kwalitan' (of Kwalitan 7 demo') klikt zal het programma van start gaan³.

Als je met een reguliere versie van Kwalitan werkt (niet de demo versie) en je Kwalitan voor de eerste keer start, wordt je gevraagd de licentiecode en je naam in te voeren. Deze code heb je via de mail ontvangen.

Op het scherm verschijnt vervolgens een startscherm, waarop onder meer je gebruikersnaam wordt getoond. Zodra het programma geladen is, verschijnt het hoofdscherm van Kwalitan. Als je voor de eerste keer begint, verschijnt er tevens een hulpscherm, waarin je een korte uitleg ziet staan. Lees deze tekst eventueel even door en sluit daarna dit venster door op de knop [SLUITEN] te klikken⁴.

Op de bovenste regel van het scherm staan elf woorden, die de elf menu's van Kwalitan aanduiden. Kies in eerste instantie het menu PROJECT en klik daar (met de linker muisknop) op. Je ziet dan dat er

⁴ Indien de teksten die Kwalitan op het scherm laat zien in het Engels staan, dan kun je voor de Nederlandse taal kiezen met de opdracht 'INSTELLINGEN | CONFIGURATIESCHERM | TAAL'.

³ Als je dat bij de installatie hebt aangegeven staat er op je bureaublad een snelkoppeling naar Kwalitan. Mocht om wat voor reden ook de map 'Kwalitan' niet in de map 'Programma's' onder de Start-knop staan, dan kun je in de Verkenner naar de programmamap (zie pag. 5) gaan en daar op de programmanaam klikken.

een zogenaamd 'pull down' menu verschijnt, waarin de opdrachten uit het menu Project staan opgesomd (zie het voorbeeld hieronder).

Je moet nu eerst een project openen waarop Kwalitan zijn werk kan gaan doen. Kies dus de opdracht OPEN EEN BESTAAND OF EEN NIEUW PROJECT. Kies daar vervolgens de opdracht OPEN EEN BESTAND VANUIT DE VERKENNER.

Kwalitan toont vervolgens het bekende Windows venster waarin je kunt opgeven welk project geopend moet worden. Het project voor deze rondleiding heet '*demo project*' en het staat in de map '*demo*', die op zijn beurt weer in de map 'Mijn documenten\Kwalitan' staat. Blader vervolgens in dit scherm tot je terecht bent gekomen in de map '*demo*', open dan de map '*demo nl'* en selecteer vervolgens het bestand '*demo project nl.kwp*' en klik op de knop [OPENEN].

Kwalitan toont vervolgens in een venster de onderdelen van het project die aangetroffen zijn. Deze onderdelen komen we later in de rondleiding nog tegen. Het belangrijkste is dat Kwalitan het project heeft geopend. Door op de knop [VERDER] te klikken keert Kwalitan terug naar het hoofdscherm. Links op de onderste regel van het scherm staat, dat het project '*demo project_nl*' nu is geopend.

Als je met de muis over de knop 🖸 beweegt, dan laat Kwalitan zien hoe dit project is samengesteld: 1 werkbestand, met 2 documenten en 25 segmenten. Deze info verdwijnt weer als je de muis van die knop weghaalt.

project	demo project_nl
locatie	c:\program files (x86)\kwalitan 6 demo\demo\demo
# werkbestanden	1
# documenten	2
# segmenten	25

Kwalitan is nu klaar om aan de slag te gaan met de gegevens in het project.

Door de tweede opdracht uit het menu PROJECT te kiezen (PROJECT MANAGER) krijg je een beknopte inhoudsopgave te zien van het project: de namen van de werkbestanden en documenten worden getoond; in dit project zijn dat : één werkbestand ('interviews') waarin twee documenten zijn opgenomen, met als naam '1int104' en '1int119'.

Als je een van deze documenten selecteert, zul je zien dat in het onderste gedeelte van het venster een nadere omschrijving van het document en het aantal segmenten in het document worden vermeld. De omschrijving van het document bevat in dit voorbeeld een reeks gegevens in een gecodeerde vorm, maar je kunt allerlei informatie in deze omschrijving plaatsen tot een maximum van 250 tekens.

We laten de overige opdrachten van het menu PROJECT nu even voor wat ze zijn, maar je kunt ze later op eigen gelegenheid nader verkennen.

2

Segmenten en codes

In de tweede etappe van de rondleiding zullen we eens gaan kijken naar twee van de voornaamste functies van Kwalitan: het toekennen van codes aan segmenten en het maken van overzichten. In Kwalitan wordt de tekst die opgenomen is in een document (in dit geval bijvoorbeeld de tekst van het interview *1int104*) opgedeeld in zogenaamde segmenten. Een segment bevat een gedeelte van de tekst, dat logisch gezien bij elkaar hoort. Bij interviews kun je daarbij bijvoorbeeld denken aan een hoofdvraag en de antwoorden die daar bij behoren. Bij reeds bestaande documenten kun je denken aan een alinea of een paragraaf. De tekst die in een segment staat vormt de context voor de interpretatie van hetgeen er gezegd wordt en voor de codes die worden toegekend.

Om nu met de tekst en de bijbehorende codes aan de slag te kunnen gaan, zorg je er eerst voor dat je weer terecht komt in het hoofdscherm van Kwalitan door eventueel geopende schermen te sluiten. Daarna kies je in het menu SEGMENTEN de opdracht TOON SEGMENTEN.

Op het scherm verschijnt nu een venster, dat uit drie gedeelten bestaat zoals het voorbeeld op de volgende pagina laat zien. Het venster linksboven laat zien welk segment wordt getoond: segment 1 uit document 1 uit werkbestand 1, dat wil zeggen het allereerste segment uit het project. In het venster daaronder staan de codes die zijn toegekend aan dit segment. Het grote venster rechts laat de tekst van het betreffende segment zien.

Kijken we eerst naar het venster linksboven, dat wordt aangeduid als de navigator. Hier kun je niet alleen zien wel segment getoond wordt, maar je kunt hier tevens bladeren naar andere segmenten. Bovenaan dit venster staat een schuifbalk. Met de pijlen aan de eindpunten van deze schuifbalk kun je naar het volgende (de rechter pijl) of het vorige (de linker pijl) segment gaan. Als je de schuifknop van de schuifbalk 'vastpakt' en deze versleept kun je naar een willekeurig segment gaan; de tellers in het venster geven aan waar je je bevindt. Met de zes knoppen helemaal bovenin dit venster kun je grote sprongen maken: respectievelijk naar het eerste segment in het project, naar het vorige werkbestand, naar het vorige document, naar het volgende document, naar het volgende werkbestand, en tot slot naar het laatste segment uit het werkbestand.

Rondleiding door Kwalitan 7

Codes

1.

Laten we eens gaan kijken naar het tweede venster, dat linksonder staat. Dit venster bevat de codes die door de onderzoeker zijn toegekend aan dit segment.

Als je een code wilt toevoegen aan het getoonde segment doen zich twee mogelijkheden voor:

de code heeft betrekking op het gehele segment: hiermee wordt aangegeven dat het onderwerp dat met de code wordt uitgedrukt in dit segment aan de orde komt, zonder dat wordt aangegeven in welk stuk tekst dat dan het geval is; deze vorm wordt in Kwalitan aangeduid als een globale code.

In het voorbeeld is 'lesvorm' zo'n code.

2. de code heeft betrekking op een specifiek gedeelte van het segment: hetgeen in de code tot uitdrukking wordt gebracht komt tot uiting in een specifiek stuk tekst van het segment; dat stuk tekst, dat wordt aangeduid met de term fragment, wordt in de tekst opgelicht weergegeven wanneer die code wordt geselecteerd; in een dergelijk geval is er in Kwalitan sprake van een gekoppelde code.

Gekoppelde codes worden in de codelijst voorafgegaan door het symbool $\gg$, zoals het geval is bij de code 'groepsefficiëntie' in het voorbeeld. Een globaal toegekende code wordt niet door een speciaal symbool voorafgegaan.

Een code kan ook aan meerdere fragmenten tegelijk gekoppeld zijn. In dat geval verschijnt er een plusje onder de pijl die voor de code staat. In het voorbeeld is dat het geval bij de code 'groepsefficientie'. Als je op deze code klikt, dan kun je zien welke twee fragmenten aan deze code gekoppeld zijn:

We zullen nu aangeven hoe je een code kunt toevoegen aan een segment. Dat kan op verschillende manieren. We kijken eerst naar het toekennen van een globale code, en daarna aan het toekennen van een code die gekoppeld is aan een tekstfragment.

 $\triangleright$

Een globale code.

Wil je een code invoeren die betrekking heeft op het gehele segment, dan zorg je er eerst voor dat het vak met de codes (rechtsonder dus) geselecteerd is. Je doet dit eenvoudigweg door op dat vak te klikken. Vervolgens druk je op je toetsenbord op de <ins>-toets of begin je gewoon te

typen. Er zal dan een venstertje verschijnen, waarin je de nieuwe code kunt invoeren. Als je dit venster sluit zal de code in de lijst worden opgenomen. Hetzelfde kan bereikt worden met de knop met de bovenin het codevenster staat.

Wil je een code veranderen, dan selecteer je die code, en klikt op de knop 🞰 , waarna je de code kunt veranderen. Hetzelfde kun je doen door de code te selecteren en het snelmenu op te roepen; daar kies je dan de opdracht WIJZIG CODE.

Wil je een code toevoegen die je al eerder hebt toegekend in het project, dan is er een andere, wellicht handigere manier (en beter i.v.m. typefouten) om de code toe te

kennen vanuit de lijst met al voorkomende bestaande codes. Deze lijst open je met de knop die boven de codelijst staat (of vanuit het snelmenu met de opdracht CODE UIT LIJST). Vervolgens sleep je een code uit die lijst naar het codevenster.

Een gekoppelde code.

Wanneer je een code wilt koppelen aan een specifiek gedeelte van de tekst van het segment dan kun je dezelfde methoden gebruiken als hierboven, maar dan nadat je eerst een gedeelte van de tekst (in Kwalitan aangeduid met de term fragment) hebt geselecteerd. Dat fragment wordt dan automatisch aan de code gekoppeld.

Een alternatieve manier: selecteer het fragment, activeer met de rechter muisknop het snelmenu en kies daar voor de opdracht KEN CODE TOE AAN GESELECTEERDE TEKST. Vervolgens voer je de naam van de code in, en vanaf dat moment zal deze code verbonden zijn met het specifieke tekstfragment.

Op het moment dat je een gekoppelde code in het codevenster selecteert zal het betreffende tekstfragment oplichten, en omgekeerd: wanneer je in het tekstvenster de cursor plaatst op een van de tekens van het tekstfragment, dan zal de bijbehorende code oplichten⁵.

Het kan ook voorkomen dat je een code, die al voorkomt bij het segment, alsnog wilt koppelen aan een tekstfragment. Selecteer in dat geval eerst de code (door erop te klikken), ga vervolgens naar het tekstvenster en selecteer daar het gewenste tekstfragment en roep dan in het snelmenu de opdracht KOPPEL GESELECTEERDE TEKST AAN CODE op. De code zal dan gekoppeld worden aan het geselecteerde tekstfragment. Hetzelfde effect zal bereikt worden door de geselecteerde tekst naar de code te slepen terwijl je de ctrl-toets ingedrukt houdt.

Een code kan in een segment aan meerdere fragmenten gekoppeld worden, wanneer er op meerdere plaatsen teksten staan die naar het onderwerp van de code verwijzen. Sleep in zo'n geval de nieuw geselecteerde tekst naar de code (terwijl je de ctrl-toets ingedrukt houdt, en ook deze koppeling zal tot stand worden gebracht. Het symbool vóór de code wordt dan voorzien van een klein plusje.

Annotaties

Tot nu toe hebben we het gehad over de tekst van een segment en de codes die daaraan toegekend zijn. Kwalitan biedt ook de mogelijkheid om naast de tekst extra informatie op te nemen bij elk segment. We duiden deze extra tekst aan als de *annotatie*. In een annotatie kun je allerlei informatie opnemen die bij het segment hoort. Zo kun je er een samenvatting in maken van de tekst van het segment. Of je kunt er, wanneer bijvoorbeeld de tekst de verbale informatie van een observatie bevat, de non-verbale informatie in opnemen, zodat deze beide soorten informatie steeds bij elkaar blijven.

⁵ Wanneer het tekstfragment niet oplicht wanneer de code wordt geselecteerd, zorg er dan voor dat de knop ingedrukt is. Deze knop vind je op de werkbalk van het venster Toon segmenten.

Om de annotaties te tonen klik je op de knop 🖸 op de werkbalk. Hierna zal er onder het tekstvenster een tweede venster verschijnen voor de annotaties. Annotaties kunnen tegelijk met de tekst worden geïmporteerd (waar we in dit bestek niet verder op zullen

ingaan), maar ze kunnen ook ter plekke worden ingevoerd. Om dat te doen, moet je er eerst voor zorgen dat de annotaties in de 'edit mode' komen te staan, dat wil zeggen dat het mogelijk is om gegevens toe te voegen. Je zet de annotaties in de 'edit mode', door te klikken op de knop in de werkbalk. Bovenaan het venster van de annotaties verschijnt een gekleurde balk ten teken dat je tekst kunt invoeren of wijzigen. De ingevoerde tekst of wijzigingen sla je op door te klikken op de knop in de kop van het annotatievenster.

Op een vergelijkbare manier, namelijk met de knop $\mathbf{B}$, kun je ook tekst toevoegen aan een segment of correcties aanbrengen in de tekst.

Om een indruk te krijgen van de andere mogelijkheden die beschikbaar zijn binnen deze functie kun je een helpscherm raadplegen, dat verschijnt als je <F1> indrukt. Dit scherm geeft je een korte beschrijving van de mogelijkheden van deze functie.

Op dit punt aangekomen in de rondleiding is het een goed moment om zelf de mogelijkheden van dit programmaonderdeel te verkennen. Voel je vrij om enkele van deze mogelijkheden uit te proberen, zoals bladeren door de tekst, het invoeren van een paar annotaties, wijzigen van de tekst, en de mogelijkheden uit de diverse snelmenu's verkennen. Het maken van selecties en het werken met memo's kun je beter nog even laten rusten, omdat dat het onderwerp van de volgende etappes is.

In de vorige etappe hebben we laten zien hoe je codes kunt toekennen aan segmenten. Een van de belangrijke zaken in de kwalitatieve analyse is echter het maken van selecties in het materiaal. Zo ben je bijvoorbeeld op een bepaald moment alleen maar geïnteresseerd in die segmenten, waarbij de code *lesstof* staat, zodat je de betekenis van deze code kunt uitwerken. Kwalitan biedt diverse mogelijkheden om dit soort selecties te maken. Je kunt de geselecteerde segmenten op het beeld-scherm tonen of ze naar een bestand sturen (en ze van daaruit printen of gedeelten via knippen en plakken overbrengen naar een ander bestand).

We beginnen dit deel van de Rondleiding weer vanuit het venster SEGMENTEN | TOON SEGMENTEN. Helemaal bovenaan het venster van Kwalitan zie je twee vakken en één knop staan. Daarnaast staat aangegeven hoeveel segmenten er in het huidige bereik zijn opgenomen.

K					Kwa	litan - de	emo projec	t_nl		
<u>P</u> roject	Werkbestand	<u>S</u> egmenten	<u>C</u> odes	W <u>o</u> orden	Co <u>n</u> cepten	<u>M</u> emo's	<u>I</u> nstellingen	<u>B</u> ewerken	<u>V</u> ensters	<u>H</u> elp
all	e werkbestand	ien 🗸	Gee	en filter		•) 1	25 seg	menten in l	het bereik	

Met de twee vakken en de knop kun je een selectie maken in het project, zodat je alleen die segmenten te zien zult krijgen die voldoen aan een aantal op te geven criteria. Het deel van het project dat voldoet aan deze criteria wordt aangeduid als *het bereik.*

Met behulp van het eerste selectievak kun je aangeven in welk werkbestand je geïnteresseerd bent. Zoals we al aangaven kan een project bestaan uit meerdere werkbestanden. Met het selectievak geef je aan met welk werkbestand je wilt werken. Op dit moment is er in het project nog maar één werkbestand aanwezig, dus er valt nog weinig te kiezen. Maar wanneer er meerdere werkbestanden aanwezig zijn kun je een werkbestand kiezen door op de neerwaartse pijl in dit vak te klikken. Er verschijnt een lijst met de namen van alle werkbestanden; bovendien staat er in de lijst de tekst 'alle werkbestanden'. Wil je met één van de werkbestanden werken, dan kies je de naam van het betreffende werkbestand. Wil je met alle werkbestanden tegelijk werken, kies dan voor 'alle werkbestanden'.

Met een filter kun je een fijnere selectie maken. Het filter bedien je met het tweede selectievak en de knop die daarnaast staat. In een filter kunnen criteria worden opgegeven waaraan segmenten

moeten voldoen, willen ze opgenomen worden in het bereik. Wanneer je klikt op de knop $\frac{1}{20}$ kun je een filter aanmaken; met het selectievak kun je kiezen welk filter geactiveerd wordt, of kun je het filter uitschakelen.

K	Stel de filters in
Activeer filter Dea	activeer filter Annuleer 😨
Getoonde filte Omschrijving	filter_1
v v v v v v filter_1	Het filter is als volgt gespecificeerd
	Overzicht Codes Woorden Annotatie Werkbestand Document Segment (Kies voor bet wijzigen bet hijbeborende tabblad)
	Codes
	Woorden in tekst
	Woorden in annotatie
	Werkbestanden
	Werkbestandomschrijving 0
	Documenten
	Documentomschrijving 0 -
	Segmenten .
Aantal filters : 1	Wis alle invoer

In het filter kun je acht verschillende soorten criteria opgeven. We zullen nu eerst een filter maken, waarin slechts één code is opgenomen. Klik eerst op de knop 1 om het filter te kunnen instellen, klik daarna op het tabblad 'Codes' en vul in het vak de code *lesstof* in (als die er niet al staat). Als je wilt kun je dit filter een naam geven. Klik daartoe in het linker gedeelte van het scherm op de knop $\checkmark$, waarna je een nieuwe naam kunt intypen. Sla deze nieuwe naam op met de knop $\checkmark$.

K a				Stel de	filters in		
Active	er filter 🛛 🛛	Deactiveer filter		Annuleer 🛛 🕄			
	Getoonde fi Omschrijvi	lte lesstof ing -					
v √ ⊽ lesst	• ≁ ~~√~~ # of	Selecteer ee	n of	meer codes die voor moeten k	omen bij de segmenten		
		of/ en/ nie	et	code	het opgegeven element is een code categorie tak uit boom		Codes in het project 🗸 🗸
		or	> >	lesstof	• • •	x	acceptatie / actuele relevantie beh. vaardigh. leren behoefte act. relevantie
		or or	5 5			x	critische acceptatie de categorienaam wordt toegeke groepsafhankelijkheid groepsafficientie
		or	< <			x	groepsenteente groepssamenwerken groepsvrijheid houding leerlingen
		or	× × .			x	individueel ideaal ineff.tijdsstructuur interesse irrelevantie
		or	~ ~			x	klassikaal saai leerkr. ontsp. orde leerkracht gelijke leerkracht instrumenteel
							teraar naast teerting 30 items

Hierboven zie je hoe dat er uitziet.

Als je dan in het filterscherm klikt op de knop [ACTIVEER FILTER], rechtsboven in het venster, dan wordt vervolgens het filter toegepast. Alleen de segmenten waaraan de code *lesstof* is toegekend, zullen in het bereik worden opgenomen. Dit is nu zichtbaar op de bovenste balk van het venster, waar het aantal opgenomen segmenten staat aangegeven.

<u>P</u> roject	Werkbestand	<u>S</u> egmenten	<u>C</u> odes	W <u>o</u> orden	Co <u>n</u> cepten	<u>M</u> emo's	<u>I</u> nstellingen	<u>B</u> ewerken	<u>V</u> ensters	<u>H</u> elp		
all	e werkbestand	en 🗸	) [1.	lesstof		\[	14 seg	menten in l	net bereik		Herstel	

Maar je ziet dat ook de kleur van deze balk is veranderd: dit betekent dat het bereik nu niet meer alle segmenten uit het project omvat. De selecties kunnen in één keer ongedaan gemaakt worden

Rondleiding

door op de knop [HERSTEL] te klikken, waarna alle segmenten weer deel zullen uitmaken van het bereik.

Wanneer het filter geactiveerd is en je (binnen het scherm van 'Toon Segmenten') bladert door de segmenten met de knoppen in de Navigator, dan zul je alleen die segmenten tegenkomen, waaraan de code *lesstof* is toegekend.

Nadat je de segmenten hebt bekeken kun je een nieuwe selectie opgeven. Als je, bijvoorbeeld, alleen de segmenten wilt zien, waarbij het woord *school* in de tekst voorkomt, ga dan als volgt te werk:

- roep het venster voor het instellen van het filter op met de knop 🛅,
- maak een nieuw filter aan met de knop
   ™ en noem dit filter bijvoorbeeld 'school'
- ga vervolgens in het rechter gedeelte van het scherm naar het tabblad 'woorden' en type daar het woord school in het eerste vak
- klik vervolgens op de knop [ACTIVEER FILTER].

Kwalitan zal nu de tekst van alle segmenten controleren en alleen de segmenten waar het woord *school* voorkomt in de tekst, zullen het filter passeren en opgenomen worden in het bereik. Je zult ook zien, dat het woord *school* geaccentueerd staat afgedrukt in de tekst van het segment. De bovenste regel geeft aan dat er 10 segmenten zijn gevonden.

Laten we nog even terug gaan naar het opgeven van codes in het filter. Op het tabblad voor het specificeren van de codes kun je 10 codes opgeven. Als je twee (of meer) codes opgeeft in een filter, kun je aangeven op welke manier die codes gecombineerd moeten worden:

- or betekent dat een segment voldoet aan het filter wanneer een van beide codes voorkomt
- **and** betekent dat een segment voldoet wanneer beide codes voorkomen bij het segment; en
- **not** betekent dat een segment voldoet aan het filter wanneer de ene code wel voorkomt en de andere niet.

De keuze voor 'or', 'and' of 'not' maak je door de betreffende mogelijkheid te kiezen in het vakje voor de code. Je kunt een en ander eens uitproberen door als tweede code *actuele relevantie* op te geven.

Rondleiding door Kwalitan 7

Overzicht	Codes	Woorden	Annotatie	Werkbe
of/ en/	niet	code		
	~	esstof		
or	~	actuele relev	antie	
or	~			
or	~			
or	$\sim$			
0.5	- L [			

Een filter met '*lesstof* or *actuele relevantie*' zal 7 segmenten te zien geven die voldoen aan het filter; '*lesstof* and *actuele relevantie*' geeft 1 treffer; en '*lesstof* not *actuele relevantie*' laat er (dus) 6 zien.

Er zijn acht verschillende aspecten waarop je segmenten kunt selecteren:

- codes
- woorden in de tekst
- woorden in de annotatie
- werkbestandnamen
- gegevens in de werkbestand omschrijving
- documentnamen
- gegevens in de documentomschrijving
- segmentnummer.

Deze kunnen alle in het filter worden opgegeven. Je kunt ook meerdere soorten criteria tegelijkertijd opgeven in het filter. Voor elk type selectiecriterium is er een afzonderlijk tabblad. Een overzicht van hoe een filter precies is samengesteld staat op het eerste tabblad.

Neem enige tijd om te experimenteren met het maken en toepassen van filters. Druk, iedere keer nadat je een filter hebt gespecificeerd, op de knop [ACTIVEER FILTER] en je kunt nagaan wat dan het resultaat van het filter is. Wanneer het filteren niet oplevert wat je er van verwacht had, zou het best zo kunnen zijn, dat er in het filter nog specificaties staan van een vorige zoekactie. Denk er daarom aan om het filter schoon te maken voordat je een geheel nieuw filter specificeert.

Je kunt een onbeperkt aantal verschillende filters maken en opslaan. Je kunt dan heel makkelijk switchen tussen die filters door middel van het tweede keuzevak in de bereikbalk.

Overzicht van codes en tekstfragmenten

Wanneer je bezig bent met een kwalitatieve analyse bedenk je heel wat codes, waarmee de inhoud van segmenten wordt beschreven. Naarmate het aantal codes toeneemt, raak je makkelijk het spoor bijster ten aanzien van de codes die je al bedacht en toegekend hebt. Het is daarom belangrijk dat je bij tijd en wijle overzichten maakt van de codes die je al hebt toegekend. Kwalitan biedt verschillende mogelijkheden om dergelijke overzichten te maken. We kijken eerst naar het overzicht van de codes, en daarna naar het overzicht van de tekstfragmenten die aan een bepaalde code gekoppeld zijn.

Codes

We zagen al een mogelijkheid om een lijst van aanwezige codes op te vragen, namelijk binnen de functie TOON SEGMENTEN door op de knop 🗏 te klikken.

Een ander, meer uitgebreid overzicht van codes tref je aan in het hoofdmenu CODES. Kies uit dit menu het programmaonderdeel OVERZICHT VAN CODES. Kwalitan zal nu een overzicht maken van alle codes die zijn toegekend aan de segmenten uit het project, of om meer precies te zijn: aan de segmenten uit het actieve bereik. Deze lijst wordt gesorteerd op alfabet. Kwalitan bepaalt hoe vaak elke code voorkomt en aan hoeveel tekstfragmenten de code is gekoppeld. Deze lijst wordt vervolgens op het beeldscherm getoond⁶.

Uit dit overzicht kun je aflezen dat de code *groepsefficientie* bij 3 segmenten voorkomt, en dat deze code in totaal aan 5 fragmenten is gekoppeld. Een code als *klassikaal saai* komt 2 keer voor, en is steeds als globale code toegekend (dus niet gekoppeld aan een fragment).

⁶ Wanneer er op je scherm andere frequenties staan dan in het hier afgedrukte voorbeeld, dan kan dat heel goed komen doordat het filter nog actief is. Dat blijkt uit de gele kleur van de bereikbalk bovenin het scherm. Is dat het geval, klik dan op de knop Herstel. Als het filter niet actief is, dan is deze balk een grijs.

Je kunt door deze lijst bladeren om te bekijken welke codes voorkomen, of je kunt de lijst controleren op typefouten. Met de knop tuk kun je een print maken van deze lijst; ga even na, voordat je op deze knop drukt, dat er een printer aan je computer gekoppeld is.

Aangetroffen codes				Waargava	
* A X A - 0/ 123 - 3			_	Weeigave	
	THE ED		10	Bereik : alle werkbestanden	
Codes Δ	Frequentie Fra	gmenten 📑 🔳 🎦	^	Filter : uit	
acceptatie	1	0		Documenten : alle documenten tezamer	n
actuele relevantie	4	1		Sortering : alfabet-onlopend	
beh. vaardigh. leren	1	0			
behoefte act. relevantie	1	1		Frequenties : absoluut	
critische acceptatie	1	0		Getoonde codes : alle codes	
groepsafhankelijkheid	1	1			
groepsefficientie	3	5			
groepssamenwerken	2	2		Resultaten	
groepsvrijheid	2	0			
houding leerlingen	1	1		Aantal doorzochte documenten :	
individueel ideaal	1	0		Aantal doorzochte segmenten :	
ineff.tijdsstructuur	1	2			
interesse	1	0		Aantal verschillende codes in het project:	
irrelevantie	1	1			
klassikaal saai	2	0		Aantal gebruikte codes in doorzocht bereik:	
leerkr. ontsp. orde	2	0		Apartal codes engenomen in everyicht :	
leerkracht gelijke	1	0		Aantai codes opgenomen in overzicht .	
leerkracht instrumenteel	1	1		Totaal aantal toegekende codes :	
leraar naast leerling	1	1			
leren om cijfers	8	1		Totaal aantal gekoppelde fragmenten :	
lesstof	17	3			
lesvorm	13	0			
nut vak	-4	5			
orde	1	1			
samenwerken	1	1			
testen vermogens	1	0	~		

Vanuit dit overzicht kun je codes overal in het project veranderen. Kies daartoe eerst een code in de lijst (in ons voorbeeld kiezen we de code *interesse*), selecteer in het snelmenu de opdracht WIJZIG DE CODE. Je kunt nu de code veranderen (we veranderen hem in *belangstelling*). In het venster zie je nu de nieuwe code staan, en deze wordt vooraf gegaan door een vlaggetje. Dit vlaggetje geeft aan dat de code veranderd is; wanneer je met de muis op het vlaggetje gaat staan, dan krijg je te zien wat de oorspronkelijke code was.

Rondleiding door Kw	alita	n 7		
		mamadootracaat		•
		ineff.tijdsstructuur	1	2
	*	belangstelling	1	0
		irrelevantie	1	1

Het vlaggetje wil ook zeggen, dat het project nog niet is aangepast; de verandering is genoteerd, maar nog niet doorgevoerd. Je kunt nu eerst alle specificaties voor wijzigingen maken en daarna Kwalitan de opdracht geven de wijzigingen door te voeren in het gehele project. Je kunt op dezelfde manier een code verwijderen uit het project door de code te selecteren in het overzicht en dan op de toets <delete> te drukken. Wanneer je alle gewenste wijzigingen hebt aangebracht in de lijst, druk je op de knop [VOER WIJZIGINGEN DOOR], en Kwalitan zal vervolgens alle wijzigingen doorvoeren in het project.

	i 📴 🖆 👘 📙 🖷						
ġġ,		Aantal aangebrachte wijzigingen : 1					
Bren	Breng eerst alle gewenste wijzigingen aan en voer deze vervolgens door						
V	oer wijzigingen door	Annuleer wijzigingen					

Het overzicht van codes kan ook in combinatie met het filter worden opgemaakt. Stel het filter in, zodat geselecteerd wordt op de code *'lesstof'* (zorg ervoor dat er geen andere specificaties in het filter staan), en pas het filter toe. Kwalitan zal vervolgens nagaan welke codes in welke frequentie voorkomen in het actieve bereik. De informatie in de lijst kun je dan als volgt interpreteren: de lijst laat zien welke codes voorkomen in die segmenten waar in elk geval ook de code *'lesstof'* staat. Met andere woorden: de in het overzicht vermelde codes kunnen op een of andere manier samen voorkomen met de code *'lesstof'*.

Binnen het scherm met het codeoverzicht kun je de gegevens op verschillende manieren laten weergeven. In het venster met de naam 'Weergave' kun je steeds zien welke codes op welke manier getoond worden. Door in het linker venster op de naam van een kolom te klikken kun je het overzicht sorteren op die kolom. Daarnaast kun je de frequenties als relatieve frequenties weergeven (%) en

kun je opgeven dat alleen de codes getoond moeten worden die vaker voorkomen dan een op te geven waarde $\binom{123}{V}$. In het onderste gedeelte van het rechter venster staan enkele gegevens vermeld over het voorkomen van de codes in het project of het gespecificeerde bereik.

⁷ Dat deze codes samen voorkomen met de code *lesstof* wil niet per se zeggen dat die codes gerelateerd zijn aan *lesstof*. De codes uit de lijst kunnen ook te maken hebben met een ander thema dat in het segment aan de orde komt.

Codes met tekstfragmenten

Wanneer je codes hebt gekoppeld aan tekstfragmenten, dan wil je op een bepaald moment een overzicht hebben van alle tekstfragmenten die aan de codes gekoppeld zijn. Aan de hand van het overzicht van die fragmenten kun je nagaan wat de respondenten gezegd hebben dat onder de noemer van de toegekend code valt. Dus bijvoorbeeld: wat wordt er allemaal gezegd dat onder 'groepsefficientie' valt.

Ook hier kan Kwalitan je bij helpen: ga naar de functie 'CODES | CODES MET TEKSTFRAGMENTEN', kies in de lijst met codes aan de linkerkant de code 'groepefficientie', en voilà, in het rechter gedeelte komen de betreffende segmenten onder elkaar te staan (zie de schermafbeelding op de volgende pagina).

Door deze fragmenten te vergelijken krijg je dus een beeld van waar de code 'groepsefficientie' naar verwijst. Ook hier weer kun je deze informatie met behulp van de knop 🗈 naar een bestand weg-schrijven.

In de laatste kolom staat aangegeven waar het fragment vandaan komt: 1 - 1 - 3 wil dan zeggen: werkbestand 1, document 1, segment 3.

Boven de fragmenten staat een tab 'Details'. Als je hier op klikt, dan krijg je het geselecteerde fragment in de context van zijn segment te zien.

ijst van codes Alle codes 🗸 🗸 🗸	Fragr	nenten bij code :	groepsefficientie	1 I E
acceptatie		overzicht D	etails	
octuele relevantie och, vaardigh, leren	nr	fragment		locatie
pehoefte act. relevantie critische acceptatie	1	het samenwerken wordt dat niet op	wel, maar als het groepje het wel snapt en snel is, jou overgedragen	1 - 1 - 1
proepsafhankelijkheid proepsefficientie proepssamenwerken proepsyrijheid	2	P:Ik vind de beste hebben dan wordt bijvoorbeeld en da	manier zoals we het op het ogenblik met biologie er een stuk theorie uitgelegd, voor een praktikum in wordt dat praktikum in groepjes gedaan.	1 - 1 - 1
nouding leerlingen ndividueel ideaal neff. tijdsstruc tuur	3	I: Ik denk dat het g stof bezig te laten waarin alleen maa	roepswerk ook bedoeld is om je wat meer met de zijn, dan bijvoorbeeld alleen een klassikale les r uitgelegd wordt	1 - 1 - 3
nteresse rrelevantie	4	ls je met z'n viere I	n gaat verdelen, dan werk je langs elkaar heen.	1 - 1 - 3
dassikaal saai eerkr. ontsp. orde eerkracht gelijke eerkracht instrumenteel eraar naast leerling	5	P:Het samenwerke Als je het in je ee er een half jaar m En nu maar een pa	en. ntje moet doen, een werkstuk nederlands, dan ben je ee bezig. ıar weken.	1 - 1 <mark>-</mark> 4
eren om cijfers esstof				

Tot zover een eerste kennismaking met een overzicht van codes en de bijbehorende tekstfragmenten.

Je hebt in deze Rondleiding nu kennis gemaakt met codes en wat je daar zoal mee kunt in de analyse. Maar wanneer je verder komt in de kwalitatieve analyse, dan zul je op een gegeven moment het niveau van de afzonderlijke codes willen overstijgen, bijvoorbeeld door codes die iets met elkaar te maken hebben samen te voegen tot overkoepelende codes. In de literatuur wordt hieraan gerefereerd met de term 'reductiefase' en de codeertechniek wordt aangeduid als axiaal coderen. Die overkoepelende codes kunnen in Kwalitan vorm gegeven worden in categorieën of in een codeboom. En daar gaan we in de volgende etappe van de Rondleiding naar kijken.

27

5

Categorieën, bomen, tabellen en matrices

Tijdens de beginfase van een kwalitatieve analyse bedenk je heel wat codes. Deze fase, waarin de activiteiten van de onderzoeker worden omschreven als 'open coderen', levert een grote hoeveelheid ongeordende en niet samenhangende codes op. In de daarop volgende fase zul je proberen om deze codes met elkaar in verband te brengen, met andere woorden, je gaat op zoek naar een structuur die ten grondslag ligt aan deze codes. Kwalitan biedt meerdere manieren die je kunnen helpen bij het ordenen van de codes. De eerste manier wordt gevormd door de categorieën, de tweede manier is een hiërarchische boomstructuur van de codes en de derde manier is een matrix, waarin wordt aangegeven of (en hoe vaak) een code voorkomt bij een segment of bij een document. In deze etappe van de rondleiding gaan we op deze drie manieren in.

Categorieën

Beginnen we met de categorieën. In de categorieën kun je codes bij elkaar zetten, die op een of andere manier iets gemeenschappelijks hebben of die alle gerelateerd zijn aan een overkoepelend concept. Elke code kan maar in hooguit één categorie ondergebracht worden.

Je roept de categorieën op met de opdracht CONCEPTEN | CATEGORIEËN. Hierna verschijnt een scherm als hieronder.

30

Rondleiding door Kwalitan 7

Links staat een lijst met de categorieën die voorkomen in het project⁸. In dit voorbeeld zijn er drie categorieën aangemaakt. Boven de categorieën staan 4 knoppen, waarmee een nieuwe categorie kan worden aangemaakt, de naam van een categorie kan worden gewijzigd en een categorie kan worden verwijderd; met de laatste knop

De categorie '*werkvormen'* is hier geselecteerd. Midden boven in het scherm staat de naam van de geselecteerde categorie vermeld, met daaronder een korte toelichting op de inhoud van deze categorie.

⁸ Wanneer er nog geen categorieën aanwezig zijn, dan staat dat vermeld in het venster links. Met de knop 🛄, die boven het categorieën-venster staat, kun je een nieuwe categorie aanmaken.

In het midden staan de codes vermeld die zijn opgenomen in de geselecteerde categorie '*werkvormen*'. In deze categorie zijn 6 codes opgenomen.

In de lijst aan de rechterkant staan de codes vermeld die voorkomen in het project, maar (nog) niet zijn ondergebracht in een van de categorieën.

Het plaatsen van een code in een categorie is simpel: selecteer de code in de lijst rechts en sleep hem naar de betreffende categorie. Wanneer je de muisknop loslaat zul je zien dat de code wordt toegevoegd aan de categorie en dat die verdwijnt uit de lijst rechts. Wanneer je meerdere codes zou willen toevoegen aan een categorie, dan kun je eerst in de lijst rechts alle codes selecteren (terwijl je de ctrl-toets ingedrukt houdt) die toegevoegd moeten worden aan de categorie, waarna je op de knop klikt.

Om een code uit een categorie te verwijderen sleep je de code vanuit de categorie naar de lijst met niet geplaatste codes.⁹

Als je een of meerdere categorieën gemaakt hebt, dan kun je die informatie ook gebruiken bij het aanmaken van een filter. Stel in het voorbeeld van hierboven dat we een filter willen aanmaken waarin wordt geselecteerd op de 6 codes die deel uitmaken van de categorie 'werkvormen', dan zouden we in het filter al deze zes codes kunnen opnemen (gecombineerd via '**or**'). Maar we kunnen hetzelfde effect bereiken door in het filter de naam van de categorie op te geven (in plaats van de losse codes). We moeten in het filter dan wel aangeven dat het hier om een categorie gaat; dat doen we door het tweede rondje achter de ingevoerde code te kiezen, zoals hieronder wordt weergegeven.

⁹ Als je de restrictie dat een code maar in één categorie mag voorkomen onwenselijk vindt en je wilt codes aan meerdere categorieën kunnen koppelen, dan kun je deze beperking opheffen met de knop 2, die in het middelste gedeelte van het venster staat.

Het filter dat op deze manier wordt gespecificeerd geeft op een veel efficiëntere manier dezelfde resultaten als het opgeven van alle losse codes uit de categorie.

Een andere mogelijkheid om gebruik te maken van de informatie die is vervat in de categorieën, is door aan alle segmenten waar één van de codes uit de categorie voorkomt een aparte code toe te kennen. Probeer dat maar eens. Je vindt die opdracht in het snelmenu van het venster categorieën: VOEG CODE TOE AAN SEGMENT (klik met de rechter muisknop ergens in het middelste deel van het venster).

Wanneer je in het project codes aan tekstfragmenten hebt gekoppeld, dan kun je een overzicht opvragen van alle tekstfragmenten die (via de codes) gekoppeld zijn aan een categorie. Dat overzicht vraag je op met de functie 'CONCEPTEN | CATEGORIEËN MET TEKSTFRAGMENTEN'. Je krijgt dan een scherm te zien dat vergelijkbaar is met het scherm van Codes met tekstfragmenten dat we in de vorige etappe zagen, maar nu zie je de fragmenten van alle codes die binnen de gekozen categorie vallen.

De hiërarchische boomstructuur

Laten we vervolgens eens kijken naar de hiërarchische boomstructuur. In de literatuur kom je deze tegen onder de naam codeboom. Een tweede manier waarop codes geordend en gerelateerd kunnen worden is door middel van een hiërarchische structuur: er zijn hoofdcodes met meerdere subcodes, die elk op hun beurt weer sub-subcodes hebben, enzovoort. Het beeld van een boom met takken geeft een adequaat plaatje van deze wijze van structurering. Ook wordt hierbij vaak de terminologie uit een stamboom gebruikt om de onderlinge relatie binnen de structuur aan te duiden: ouders, kinderen, broers/zussen of in het Engels: parents, children, siblings.

Kwalitan heeft een programmaonderdeel, waarmee je een dergelijke boomstructuur kunt maken.

In het menu CONCEPTEN tref je de opdracht BOOMSTRUCTUUR aan. Activeer deze opdracht. Vervolgens verschijnt de boomstructuur in beeld, zoals hier afgebeeld.

Links staan de boomstructuren aangegeven, die in dit project aangemaakt zijn. In dit voorbeeld is er één boomstructuur met de naam 'onderwijsperspectieven'. In het venster in het midden staat deze codeboom afgebeeld. Er zijn drie hoofdcodes (of concepten) te zien ('lesstof', 'lesvorm' en 'leraar'). Elk daarvan bevat meerdere codes.

Rechts staan de codes die zijn opgenomen in het project.

Je kunt de boomstructuur op meerdere manieren wijzigen. Wanneer je met de muis op de informa-

tieknop 2 gaat staan krijg je een korte uitleg te zien over hoe je codes kunt toevoegen aan de boomstructuur. Een van de handelingen is dat je nieuwe codes toevoegt aan een tak. Om dit te doen selecteer je een code uit de lijst rechts en sleept deze naar de boomstructuur, naar de plaats waar je

33

de code wilt invoegen. Als je dan de muisknop loslaat zul je zien dat de code in de boomstructuur wordt ingevoegd. Je zult ook zien, dat dit nieuwe element op hetzelfde niveau wordt ingevoegd als het 'doelelement'. Wil je een code invoegen als 'kind' van een element, dan druk je de <alt>-toets in en houdt die ingedrukt terwijl je een code naar de boomstructuur sleept.

Op dezelfde wijze kun je elementen binnen de boom van plaats veranderen.

Als je het slepen niet prettig vindt, dan kun je bovenstaande handelingen ook uitvoeren met behulp van de knoppen die net boven de codeboom staan: een nieuw hoofdelement aanmaken (1), een nieuwe sub-tak aanmaken (1), een element op hetzelfde niveau aanmaken (1), en de naam van een element in de boomstructuur wijzigen (1).

Net zoals bij de categorieën kun je ook hier de naam van een tak aan de segmenten toekennen, waar een van de elementen uit die tak voorkomt. Selecteer daartoe een tak en roep het snelmenu op; kies binnen dat menu voor VOEG CODE TOE AAN SEGMENTEN.

En ook bij de boomstructuur kun je een overzicht opvragen van alle tekstfragmenten die gekoppeld zijn aan de codes binnen een tak van de codeboom. Daarvoor maak je gebruik van de functie 'CON-CEPTEN | BOOMSTRUCTUUR MET TEKSTFRAGMENTEN'.

Neem rustig je tijd om te bekijken welke andere mogelijkheden bestaan binnen deze optie. Als je een aardig beeld hebt gekregen van waar het allemaal om draait, keer dan terug naar het hoofdmenu van Kwalitan.

Tabellen

Een andere manier om meer greep te krijgen op de achterliggende structuur van de codes is het maken van een tabel. Hieronder staat een voorbeeld van een tabel. De onderzoeker heeft uit de codes afgeleid, dat leerlingen ten aanzien van het nut van de lesstof twee perspectieven hanteren: een korte termijn perspectief en een lange termijn perspectief. Om meer greep te krijgen op wat deze perspectieven precies inhouden heeft de onderzoeker een tabel gemaakt, waarin (samengevat) staat weergegeven wat elke respondent voor uitspraken heeft gedaan, die betrekking hebben op een lange dan wel korte termijn perspectief. De volgende schermafdruk geeft aan hoe een dergelijke tabel er uit ziet.

De functie Tabellen vind je in het menu CONCEPTEN.

Getoonde tabel : Omschrijving :	tijdperspectief wat zeggen leerli	ingen over het net van lesstof op	o korte en op lange termijn	3 rijen - 2 kol.
	⊒≣ 4 ∰	ᡱᆲᅀᆈᅦᄤᆇᆝᆏᅘ	i 🖉 🖬	
oorkomende tabellen		(k1) - 1int614	(k2) - 1int318	(k3) - 1int411
₩ tijdperspectief	(r1) korte termijn	Lln besteed zijn tijd het liefst aan vakken waar hij meteen iets aan heeft	LLn geeft aan dat sommige kinderen Engels leuk vinden omdat je er nu al ets aan hebt als je met vakantie gaat, maar vind dat zelf niet zo belangrijk	Lin vindt sommige lesstof belangrijk omdat zij er meteen iets mee kan
	(r2) lange termijn	LIn let er nu nog niet echt op wat hij later met het vak zal kun-nen, maar hij beseft wel dat hij die stof toch nodig heeft voor het eindexamen	Lin besteed heel veel tijd aan Biologie, want hij wil dat later gaan studeren	maar vindt andere lesstof vind belangrijk omdat zij dat later nodig heeft voor haar studie

Met de knoppen die boven de tabel staan kun je rijen en kolommen toevoegen of verwijderen, rijen en kolommen van een naam voorzien. Je kunt tekst toevoegen aan de tabel door te klikken op de betreffende cel, waarna je tekst kunt intypen; je kunt ook tekst die je elders hebt gekopieerd naar het clipboard nu in deze cel plakken (met toetscombinatie <ctrl-v>). Met de knop ekun je een editor openen, waarin je de tekst kunt bewerken; deze editor biedt wat meer mogelijkheden dan wanneer je de tekst in de cel zelf bewerkt.

Matrices

We sluiten deze etappe af met nog even te kijken naar de matrices. Een matrix is een hulpmiddel om op zoek te gaan naar patronen waarin codes voorkomen. Kwalitan loopt alle segmenten langs en geeft in een matrix aan hoe de codes bij die segmenten voorkomen. In het menu CODES tref je twee opdrachten aan waarmee matrices gemaakt kunnen worden: de opdracht MATRIX CODES BIJ SEGMEN-TEN en de opdracht MATRIX CODES BIJ CODES. Het eerste type is een matrix, waarbij voor elke code

35

staat aangegeven hoe vaak die voorkomt in elk van de segmenten of documenten. In het tweede soort matrix wordt aangegeven hoe vaak elke code tegelijkertijd voorkomt met elk van de andere codes. Daarnaast is er nog een functie waarmee informatie over het gelijktijdig voorkomen (concordantie) van codes wordt beschreven.

Activeer de opdracht MATRIX CODES BIJ SEGMENTEN en er verschijnt een scherm, waarop je kunt aangeven hoe de matrix moet worden samengesteld. Je kunt specificeren wat er in de kolommen van de matrix moet komen te staan (alle of sommige codes) en wat er in de rijen moet komen te staan (segmenten of documenten). Je kunt ook nog kolommen toevoegen met extra informatie, namelijk de werkbestandnaam, de documentnaam en de documentomschrijving. Als je vervolgens op de knop [MAAK MATRIX] klikt, dan verschijnt de opgevraagde matrix op je scherm.

Op vergelijkbare wijze kun je een matrix opstellen waarin je kunt aflezen hoe vaak codes in combinatie met elkaar voorkomen. Het volgende voorbeeld laat een deel van zo'n matrix zien.

Wanneer je een matrix hebt aangemaakt, kun je deze vervolgens opslaan. Je kunt dan aangeven op welke manier die moet worden opgeslagen

- als een tab-gescheiden bestand, dat je later bijvoorbeeld in Excel kunt importeren
- of als een datamatrix (met bijbehorend informatiebestand) die gelezen kan worden door SPSS.
   Hiermee krijg je de mogelijkheid om met deze programma's te kijken of je een structuur kunt achterhalen in de codes.

Matrix: Codes bij codes	32 kolommen alle codes 31 rijen zelfde als kolommen				Toon concordantie gegevens							
code	lesstof	lesvorm	leren	nut vak	groepse	actuele	groepss	groepsa	individ	samen	behoeft	groe
lesstof												
lesvorm	2											
leren om cijfers	8	1										
nut vak	3	1	1									
groepsefficientie	0	3	0	1								
actuele relevantie	4	1	1	0	0							
groepssamenwerken	0	2	0	0	2	0						
groepsafhankelijkheid	0	1	0	0	1	0	1					
individueel ideaal	0	1	0	0	1	0	1	1				
samenwerken	0	1	0	0	1	0	1	1	1	-		
behoefte act. relevantie	1	0	0	1	0	0	0	0	0	C	)	
groepsvrijheid	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
interesse	1	0	1	0	0	1	0	0	0	C	) 0	
irrelevantie	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
klassikaal saai	0	2	0	0	0	0	0	0	0	C	) 0	
leerkr. ontsp. orde	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0 0	

Wel, daarmee hebben we genoeg gepraat over en gekeken naar codes. In de volgende etappe zullen we eens gaan kijken naar memo's, een zeer belangrijk hulpmiddel om alle beslissingen die je tijdens de analyse hebt genomen, vast te leggen.

Memo's

We zullen de rondleiding weer oppakken bij de memo's. Het maken van memo's is een belangrijke faciliteit van Kwalitan. Memo's zijn een soort elektronische kladblaadjes, waarin je allerlei opmerkingen kwijt kunt. In deze rondleiding zullen we memo's bekijken, waarin je een definitie van gebruikte codes kunt noteren. Deze memo's worden begrippen memo's genoemd.

Om dit deel van de rondleiding te volgen, gaan we eerst terug naar een plek waar je al geweest bent: kies de opdracht SEGMENTEN | TOON SEGMENTEN. Zorg er voor, dat het eerste segment van het eerste document wordt getoond. Selecteer daar de code *lesvorm* en druk dan op <shift-f1> om aan te geven dat je het begrippen memo, dat hoort bij deze code, wilt openen. Loopt een en ander zoals bedoeld, dan verschijnt er nu een nieuw venster, waarin het begrippen memo behorende bij de code *lesvorm* staat weergegeven. We hebben bij wijze van illustratie al enige tekst in dit memo gezet.

Je kunt dit memo nu bewerken, dat wil zeggen je kunt nieuwe tekst toevoegen en bestaande tekst wijzigen. Als je op de knop 🖬 klikt, wordt het memo bewaard. Klikken op de knop [SLUIT] leidt ertoe dat het venster gesloten wordt en dat je terugkeert naar het codevenster.

In het codevenster binnen TOON SEGMENTEN zie je nu dat achter de code *lesvorm* een symbooltje is toegevoegd. Met dit symbool wordt aangeduid, dat er bij de betreffende code een begrippenmemo is aangemaakt. De twee andere kolommen geven aan dat de code is opgenomen in een van de categorieën respectievelijk in de boomstructuur.

Je kunt ook nog langs een andere weg toegang krijgen tot de memo's, namelijk via het menu MEMO. Als je dit menu activeert, zul je zien, dat je de opdracht BEWERK MEMO kunt geven. Deze opdracht brengt je in hetzelfde scherm als hiervoor.

Als je een nieuw memo wilt aanmaken, klik dan binnen het venster van de memo's op de knop E. Je kunt dan de naam en het soort van de memo opgeven, waarna je het kunt bewerken. In Kwalitan wordt standaard onderscheid gemaakt tussen vier soorten memo's:

- begrippenmemo's bedoeld om codes en begrippen die gebruikt worden te omschrijven en af te bakenen
- profielmemo's gekoppeld aan documenten en bedoeld om informatie over de respondent (of observatie eenheid) op te slaan
- theoretische memo's bedoeld voor het bijhouden van de ontwikkelingen van het conceptuele kader, variërend van sensitizing concepts tot uitgewerkte begrippen, van onderzoeksvragen tot vragen die zich tijdens de analyse aandienen
- methode memo's bedoeld voor het bijhouden en verantwoorden van allerlei beslissingen die tijdens de analyse genomen worden.

Naast deze vier basissoorten memo's kun je zelf nieuwe typen aanmaken. Dat kan via INSTELLINGEN | CONFIGURATIESCHERM en dan het tabblad MEMOSOORTEN.

Memo's kunnen vanuit verschillende plaatsen binnen Kwalitan worden aangeroepen. Of je nu codes toekent aan segmenten (in optie TOON SEGMENTEN), een filter specificeert, of de samenstelling van het project inspecteert, in al deze voorbeelden kun je een memo oproepen, en het vervolgens raadplegen of bewerken.

Hoewel we hier te maken hebben met een korte etappe, is het wel een heel erg belangrijke, omdat memo's in de kwalitatieve analyse een erg belangrijke rol spelen wanneer het gaat om het vastleggen van de bevindingen van de reflectie en om het verantwoorden van stappen en keuzes in het analyseproces. Memo's zijn een onmisbaar hulpmiddel voor de ondersteuning van de reflectie in de kwalitatieve analyse. Kwalitan biedt een hulpmiddel voor deze ondersteuning, maar een handig schriftje werkt voor veel mensen ook goed. Het belangrijkste is dat je memo's maakt. Doe je dat in Kwalitan, dan weet je dat je ze altijd bij de hand hebt.

Werken met woorden

De voorlaatste etappe van deze rondleiding voert je naar een speciale plaats binnen Kwalitan. Tot nu toe hebben we onszelf voornamelijk bezig gehouden met segmenten en codes. Kwalitan heeft echter ook faciliteiten om te werken met de woorden die zijn opgenomen in de documenten. Deze functies zijn opgenomen in het menu WOORDEN.

In de meeste vormen van de kwalitatieve analyse ligt de nadruk op het analyseren door middel van codes en concepten, die door de onderzoeker zijn ontwikkeld op basis van zijn interpretaties van het materiaal. Maar soms kan het ook zinvol zijn om de woorden zoals die gebruikt zijn door de respondenten aan een beschouwing te onderwerpen. Zo kan een dergelijke inspectie ons op het spoor zetten van zogenaamde 'veldbetrokken begrippen'; dat zijn de woorden die binnen een bepaalde doelgroep gebruikt worden en waarmee naar een bepaald (theoretisch) concept verwezen wordt. Of het inspecteren van woorden (in hun context) kan inzicht geven in verschillende betekenissen die aan woorden (en de achterliggende begrippen) worden toegekend.

Zie hier een paar redenen waarom het soms interessant kan zijn om in de analyse ook aandacht te besteden aan de woorden zoals die gebezigd zijn in het document of door de respondent.

In deze etappe nemen we je mee langs een paar functies die nuttig kunnen zijn bij deze vorm van analyse.

Overzichten van woorden

Open het menu WOORDEN en kies vervolgens voor de opdracht OVERZICHT VAN WOORDEN. Kwalitan is nu klaar om de woorden in het project te gaan tellen en daarvan een overzicht te presenteren. Wanneer je op de knop [STEL OVERZICHT OP] klikt zal Kwalitan het overzicht van woorden gaan opstellen¹⁰. Dit kan even duren. Nadat het inventariseren en tellen voltooid is, wordt de lijst met voorkomende woorden op het linker gedeelte van het beeldscherm getoond, samen met hun frequen-

¹⁰ Wanneer de knop [STEL OVERZICHT OP] niet actief is, dan kan dat komen omdat Kwalitan op de achtergrond nog bezig is om de woorden in het project te inventariseren. Wacht dan even tot deze knop wel actief wordt.

ties. Je kunt door deze lijst bladeren om te zien welke woorden zoal voorkomen in het werkbestand en hoe vaak. Standaard staat de lijst op alfabet gesorteerd en geeft ze de absolute frequenties aan, maar je kunt de lijst ook op frequentie laten sorteren en je kunt de relatieve frequenties laten zien. Probeer maar eens uit welke variaties je allemaal kunt aanbrengen in de lijst in de manier waarop die gepresenteerd wordt. De knoppen op de werkbalk en de items in het snelmenu geven je de mogelijkheid om de verschillende instellingen te wijzigen.

Zoals je kunt zien bevat deze lijst veel woorden, die in de meeste onderzoeken niet erg relevant zijn, zoals 'de', 'en', 'of', etc. Kwalitan geeft de mogelijkheid om je eigen woordenlijsten samen te stellen van woorden die relevant zijn. Op die mogelijkheid gaan we hierna in.

Om de analyse op het niveau van woorden te ondersteunen heeft Kwalitan een tweetal faciliteiten: woordenlijsten en thesauri.

Woordenlijsten zijn lijsten die woorden bevatten die van belang zijn in een analyse. Als je zo'n lijst met relevante woorden hebt aangemaakt, dan kun je vervolgens het overzicht van woorden, waar we het hiervoor over hadden, beperken tot alleen die woorden. Een woordenlijst kan dan bijvoorbeeld gebruikt worden om verschillende documenten met elkaar te vergelijken.

Een woordenlijst kan worden aangemaakt en bewerkt via de functie WOORDEN | WOORDENLIJSTEN. Onderstaand voorbeeld geeft aan hoe deze functie eruit ziet op je beeldscherm.

Getoonde lijst	schoolvakken	Verberg alle woorden <<	Woorden in het project
Omschrijving		C.	project, behalve de woorden
i 🚜 🙀 🖉	Woorden in de huidige lijst		uit de thesauri
Voorkomend lijsten			uit de negeerlijsten met speciale tekens of cijfers
WE beroepsperspectief	aardrijkskunde biologie		
	duits		Woorden
₩≣ sociale contacten	engels frans geschiedenis godsdienst maatschappijleer natuurkunde nederlands scheikunde wiskunde		4-havo aaien aan aaneenomen aankiiken aankiiken aanteidine aangreken aanyraeen aardie aardie aardie

Links staat een lijst met de namen van de woordenlijsten die je hebt aangemaakt. Selecteer de woordenlijst *schoolvakken*, en je krijgt in het middelste deel van het scherm de woorden te zien die je hebt ondergebracht in deze lijst. In dit geval staan daar de namen van schoolvakken. Rechts staat een lijst met alle woorden die voorkomen in het project. Je kunt woorden toevoegen aan een woordenlijst door ze vanuit deze lijst naar de betreffende woordenlijst te slepen.

Je kunt ook woorden aan de woordenlijst toevoegen door ze in te typen. Klik daartoe op de knop we en type het woord in dat in de woordenlijst moet worden opgenomen.

Nog een andere manier om woorden toe te voegen aan een woordenlijst is te activeren vanuit het overzicht van woorden. Binnen OVERZICHT VAN WOORDEN kun je woorden selecteren (door er dubbel op te klikken). Vóór de geselecteerde woorden verschijnt een symbooltje. Bovenin het scherm verschijnt de knop [---> LIJST]; als je op deze knop drukt krijg je de vraag aan welke woordenlijst deze woorden moeten worden toegekend, waarna dat ook daadwerkelijk zal worden uitgevoerd. Een andere toepassing van de woordenlijsten zien we verderop.

Een **thesaurus** is een lijst, waarin woorden die naar hetzelfde begrip verwijzen bij elkaar worden geplaatst. Zo kan er in een interview met verschillende termen worden gesproken over de leraar. Denk aan woorden als 'leraar', 'leraren', 'lerares', 'docent', 'docenten', 'meester', 'juf'. et cetera. Al deze woorden vallen in feite onder het hoofdwoord '*leraar*'. In de thesaurus kan worden vastgelegd dat al deze woorden behoren tot of verwijzen naar dat hoofdwoord. Na het oproepen van de functie WOORDEN | THESAURUS krijg je een venster te zien met vier gedeelten: de lijst links bevat de namen van de thesauri die gemaakt zijn; de tweede lijst bevat de hoofdwoorden uit die thesaurus, de derde lijst bevat de woorden die onder het betreffende hoofdwoord zijn geplaatst; de laatste lijst bevat alle woorden uit het project. Het vullen van de lijsten gebeurt door het slepen van woorden uit de rechter lijst naar de hoofdwoorden of de lijst met woorden die onder het hoofdwoord vallen.

Neem even rustig de tijd om wat te experimenteren met het maken van een woordenlijst of een thesaurus. Inmiddels zul je zodanig thuis zijn in Kwalitan, dat je de betekenis van de verschillende knoppen kent of in elk geval kunt vermoeden. En is dat niet het geval: de hulp die je kunt oproepen met de knop 2 zal je verder op weg helpen.

Van woorden naar codes: automatisch coderen

Wanneer je analyses wilt uitvoeren waarbij de woorden uit het materiaal een rol spelen, dan kunnen die analyses soms efficiënter worden uitgevoerd door die woorden uit de tekst om te zetten in codes bij de segmenten. Komt in de tekst bijvoorbeeld het woord 'motivatie' voor, dan kun je Kwalitan de opdracht geven om aan dat segment een code *motivatie* toe te kennen. En dat dan meteen voor het

gehele project. Deze functie wordt aangeduid als Automatisch Coderen en kan gevonden worden via SEGMENTEN | AUTOMATISCH CODES TOEKENNEN.

Na het oproepen van deze functie verschijnt het volgende scherm:

verkbestanden V Geen filter V 2	5 segmenten in het bereik				
Start zoeken <u>S</u> luit ?					
Welke woorden moeten gezocht worden	Hoe te coderen				
Type één of meerdere te zoeken woorden in Meerdere woorden worden gescheiden door '\'	Wis eerst alle al toegekende codes bij de segmenten				
of © Gebruik een woordenlijst	Pas onderstaande thesaurus toe				
¥	Start toe te kennen code met symbool \$				
Pas een lijst met te negeren woorden toe	Koppel de toe te kennen code aan tekstfragment Seschouw alleen woord als tekstfragment				
🕼 Alleen hele woorden	Aantal extra zinnen voor en na				
Houd rekening met hoofdletters	Bevestiging na elke aangetroffen code?				
	Start zoeken				
	Resultaat				
Bezig met zoekwoord	Aantal maal dat de code is toegekend :				
Toegekende code Sschool Bezig met	Aantal segmenten waarbij de code al voorkwam :				

In dit scherm kun je in het linker gedeelte opgeven op welk woord gezocht moet worden; in dit voorbeeld is het woord *school* opgegeven. Rechts in het venster is (halverwege) aangegeven dat de toe te kennen code voorafgegaan moet worden door een speciaal symbool, in dit geval \$. Dit zodat duidelijk wordt dat het hier gaat om een automatisch toegekende code. Het kan goed zijn dat deze geen betrekking heeft op het schoolsysteem (aangenomen dat je daar in geïnteresseerd bent), maar dat iemand iets zei over een school vissen. Dit geeft meteen de risico's aan van het automatisch co-deren: Kwalitan herkent wel het woord, maar zal niet weten in welke betekenis het is gebruikt.

Als je op de knop [START ZOEKEN] klikt, dan gaat Kwalitan aan de slag: de segmenten worden één voor één gecontroleerd, en daar waar het betreffende woord wordt aangetroffen, wordt de code toegekend. In dit geval geeft Kwalitan aan dat de code *\$school* negen keer is toegekend.

Deze functie kent een groot aantal variaties, die allemaal ingesteld kunnen worden in dit scherm. Zo kun je op meerdere woorden in één keer laten zoeken. In een dergelijk geval geef je deze woorden op gescheiden door het teken '|'.

Welk	e woorden moeten gezocht worden
۲	Type één of meerdere te zoeken woorden in Meerdere woorden worden gescheiden door ' '
of	school klas 🔹

In plaats van het opgeven van een of enkele woorden, kun je ook opgeven dat er gezocht moet worden op alle woorden die voorkomen in een van de woordenlijsten. Zo kun je hier laten zoeken op de woorden uit de woordenlijst '*schoolvakken*', die we bij de woordenlijsten hebben zie langskomen.

Standaard zal de code die Kwalitan toekent aan het segment identiek zijn aan het woord waarop gezocht is. Maar als je een thesaurus hebt, dan kun je ook opgeven dat de code die wordt toegekend gelijk is aan het hoofdwoord waartoe het woord hoort. Zou Kwalitan het woord '*lerares*' tegenkomen in de tekst, en je hebt aangegeven dat de thesaurus moet worden toegepast, dan zal de code '*leraar*' worden toegevoegd aan het segment, omdat dat het hoofdwoord is van de lijst waar lerares in staat. Of en welke thesaurus moet worden toegepast kun je aangeven in het rechter deel van het venster.

De andere mogelijkheden van de functie AUTOMATISCH CODES TOEKENNEN kun je op je gemak uitproberen. Na het uitvoeren van de zoekactie geeft Kwalitan onder in het scherm de resultaten weer. Je kunt daarna in TOON SEGMENTEN of in OVERZICHT VAN CODES kijken waartoe de actie geleid heeft.

Woorden in context

Een laatste mogelijkheid met betrekking tot de analyse op het niveau van woorden die we in onze rondleiding opnemen, heeft te maken met het tonen van woorden in hun context. Opdracht WOOR-DEN | WOORDEN IN CONTEXT draagt hier zorg voor. Wanneer je deze opdracht activeert zie je een scherm voor je met twee tabbladen. Bovenaan het scherm is ruimte om een woord in te typen, dat gezocht moet worden. Type daar het woord *school* in, kruis het vakje 'alleen hele woorden' aan. Kwalitan gaat onmiddellijk aan de slag en zoekt in alle segmenten van het bereik naar het opgegeven woord. Dit woord wordt samen met enige tekst ervoor en erna weergegeven. Het woord school blijkt 22 keer voor te komen. Vooraan de regel staat de herkomst van het betreffende fragment aan-

gegeven. Als je in deze lijst een regel selecteert en er dubbel op klikt, krijg je van het betreffende fragment een ruimere context te zien, namelijk het hele segment, inclusief de daaraan toegekende codes. Deze uitvoerige context staat op het tweede tabblad, dat de titel 'Woord in context' heeft.

verkbe	stande	n	Geen filter The segmenten in het bereik
)	5 📿	(– S.	Sluit
	eken v		school 🛛 🔽 🗹 Alteen hele woorden.
/oork	omend	e fragn	nenten Woord in context
22	fragm	enten	
Contra II	land	20	
nr.	locati	e	tragment
1	1	1 3	ind je de samenwerking hier op school? P:Dat ligt eraan bij wie je in de groep zit. S
2	1	1 7	Hoe vind je de leraren hier op school. P:Allemaal van die broekies. I:Vind je dat ver
3	1	1 13	I:Het is hier wel gezellig op school he? Vind je dat nou belangrijker dan bijvoorbeel
4	1	1 13	, als het nou een hele strenge school was, helemaal niet gezellig, zou je dan toch naar
5	1	1 13	anders moet ik naar een andere school toe, dan moet je daar weer wennen, daar houd ik n
6	1	1 13	zeggen ik ga dan helemaal van school af, ik vind het gewoon helemaal niet gezellig. P
7	1	1 13	4-Havo blijf zitten ga ik van school af denk ik. Ja, en als je dan nog geen werk hebt
8	1	2 4	Maar de talen zoals ze hier op school gegeven worden, vind je dat leuk? Vind je het oo
9	1	26	je daar ook nog wat mee buiten school? Hi:Nee, helemaal niets. I:Heb je uberhaupt het
10	1	2 6	pt het idee, dat hetgeen je op school doet iets te maken heeft met het leven buiten sch
11	1	2 6	ken heeft met het leven buiten school? Hi:Ja, ik denk bijvoorbeeld voor je algemenen o
12	1	2 7	ijk een beetje gezellig heb op school. Ja, ik denk van wel. Ik denk dan toch van ik k
13	1	29	, dan dacht ik van leuk, grote school, nee ik zie niet zo van ja, ik zou graag van .
14	1	2 9	vind het niet zo leuk om naar school te gaan eigenlijk, dan denk ik van ja, toch heb j
15	1	2 9	en zitten en nog langer op die school te blijven. Maar ik ga echt niet leren van leuk
16	1	2 11	teeds meegedaan dan gewoon van school af met een Havo- papiertje. Ze heeft het gehaald
17	1	2 12	t vind ik toch wel van de hele school. Veel leerlingen zitten daar, ze doen wat voor o
18	1	2 12	n hele tijd. Ook op de lagere school van dan krijg ik op de hogere school allerlei ler

Hiermee zijn we gekomen aan het eind van deze etappe, waarin woorden centraal stonden. We wijzen er alleen nog op, dat de functies die we eerder beschreven rond het opstellen van matrices van codes, ook bestaan voor het opstellen van matrices van woorden.

Voel jezelf vrij om even door de betreffende programmaonderdelen te gaan en probeer gerust een en ander even uit.

8

Nogmaals werkbestanden, documenten en segmenten

Nu we bijna aan het eind van deze rondleiding zijn gekomen, gaan we nog een keer terug naar een thema dat we al eerder besproken hebben, namelijk de werkbestanden, documenten en segmenten. Maar we zullen daar deze keer anders naar gaan kijken. We zullen je namelijk laten zien hoe je een nieuw werkbestand kunt aanmaken binnen het project, hoe je hier direct een document aan kunt toevoegen, en hoe je tekst kunt toevoegen aan een segment. En we zullen je ook laten zien hoe je andere gegevens dan tekst kunt opnemen in een segment.

Maar laten we eerst een nieuw werkbestand aanmaken. Dat kun je doen met de opdracht WERK-BESTAND | NIEUW WERKBESTAND. Als je deze opdracht activeert verschijnt er een venster, waarin je de naam van het nieuwe werkbestand kunt opgeven.

■■₩₽₽₽₽₽₽

Behalve de naam kun je hier ook de naam van de auteur (de verantwoordelijke onderzoeker voor dit werkbestand), en een omschrijving van het werkbestand van maximaal 250 tekens invullen.

Geef als naam voor het werkbestand *Ander materiaal* op. Kruis onderaan het venster het vakje 'Maak meteen een document aan' aan en klik dan op de knop [MAAK]. Als Kwalitan je dan vraagt om de naam voor het document, geef dan 'Varia' op.'

Er wordt nu een nieuw werkbestand gemaakt met een document, dat één leeg segment heeft. Je kunt dit controleren in het scherm van de opdracht PROJECT | PROJECTMANAGER.

Een van de manieren om tekst toe te voegen aan een segment is door die tekst direct in te typen. Daartoe ga je naar het venster van de functie SEGMENTEN | TOON SEGMENTEN. In de navigator links boven kies je het werkbestand *Ander materiaal.* Je krijgt nu het eerste segment van het eerste (en voorlopig enige) document van dat werkbestand te zien, en uiteraard is dat segment leeg. Om nu tekst toe te voegen aan dat segment zorg je er met behulp van de knop voor, dat het tekstvenster in 'edit mode' komt te staan, waarna je tekst kunt toevoegen. Wil je een nieuw segment toevoegen, dan klik je op de knop $\mathbf{S}^{\bullet}$, waarna er een venster verschijnt waarin je kunt aangeven van welk type dit segment moet zijn.

Geef in dit scherm aan dat het nieuwe segment een tekstsegment moet zijn, en klik op [MAAK NIEUW SEGMENT]. Vervolgens zal Kwalitan het lege tekstscherm van het nieuwe segment tonen. Je zou hier nu ook tekst kunnen intypen, maar je kunt ook een document binnenhalen. Dat doe je door te klikken op de knop die hieronder in het rondje staat.

Je kunt dan opgeven welk bestand geïmporteerd moet worden. Dat bestand moet zijn opgemaakt in één van de volgende tekstformats:

Rondleiding door Kwalitan 7

- een Word-bestand, met als extensie .doc of .docx
- een pdf-bestand (het inlezen van een pdf-bestand vraagt om enige handmatige stappen, maar de instructie op het scherm wijst zichzelf)
- tekstbestand, dat wil zeggen 'platte tekst', doorgaans herkenbaar aan de extensie .txt
- rich text format, ook wel aangeduid als rtf-opmaak; bij dit formaat worden elementaire tekstopmaak kenmerken (zoals inspringen, vet) bewaard.

Als de tekst uit het bestand is ingelezen, kun je met de knop 🖶 de tekst opsplitsen in segmenten.

Tot slot zullen we nog een nieuwe segment toevoegen dat een afbeelding bevat. Geef met de knop **S** aan dat je een nieuw segment wilt toevoegen, en kies bij het soort segment voor 'Afbeelding'; druk dan op de knop [MAAK NIEUW SEGMENT]. Vervolgens zal Kwalitan je vragen een bestand, dat een afbeelding bevat, te openen. In de map waar ook de andere demonstratiebestanden staan, staat een bestand dat 'van gogh.bmp' heet. Open dit bestand, en je zult zien, dat in plaats van tekst nu een plaatje is opgenomen in het segment. Je kunt nu in de annotatie bij dit segment aanvullende (verbale) informatie opnemen bij deze afbeelding. Op de gebruikelijke wijze kun je met behulp van codes de inhoud, de techniek, de stijl, het kleurgebruik, of wat voor indruk de afbeelding bij je achterlaat typeren.

Ka Toon segmenten 27 segmenten in het bereik alle werkbestanden ➡ Geen filter Navigator Afbeelding A 😫 🙆 🖄 🖄 🖄 🔂 😭 🖬 📿 << <<< >> >>> >>| Sluit << • [다 😅 Project demo project_nl (3) 💌 verkbestand 2: ander materiaal Document 1: varia Segment 2 (27) 👻 Codes geen codes 🔲 🎹 🛃 🎽 📷 📷 Annotaties TE) ^Ela

Rondleiding door Kwalitan 7

Op dezelfde manier kun je ook geluidsfragmenten of videofragmenten opnemen in een segment. Probeer maar eens om een van je eigen afbeeldingen, geluidsbestanden of videobestanden op te nemen in een segment.

We zijn aan het einde gekomen van de rondleiding, waarin je bent gewezen op de belangrijke kenmerken van Kwalitan, die je in de praktijk het vaakst zult tegenkomen.

Als je nog niet uitgeput bent, kun je gerust zelf verder op verkenning gaan. De meeste opties wijzen zelf de weg, maar mocht je onverhoopt de weg kwijtraken, de toets <f1> geeft altijd weer de nodige informatie om weer bij een herkenningspunt te komen.

Er is nog een belangrijk punt dat je moet weten: hoe te stoppen met Kwalitan. Hoewel wij beseffen dat het niet altijd even makkelijk zal zijn om je analyses af te breken en het programma af te sluiten, willen we je toch laten weten dat je Kwalitan kunt afsluiten door de opdracht PROJECT | EINDE te kiezen, of door te klikken op het welbekende vakje helemaal rechts boven in het venster. In beide gevallen zal Kwalitan vastleggen met welk werkbestand je bezig was, zodat je een volgende keer meteen weer van start kunt gaan.

Wij hopen dat je genoten hebt van de rondleiding, en dat je een beeld hebt gekregen van wat Kwalitan je mogelijk te bieden heeft. En wanneer je meer wilt weten over nieuwe ontwikkelingen in Kwalitan, ga dan eens een kijkje nemen op de website www.kwalitan.nl.

